

ካብ ማህደር መፃሕፍቲ።

ካብ ኣብርሃም ለኣከማርያም፣

ካናዳ።

ቋንቋ ትግርኛ ድሕሪ ዓሰርተ ሸውዓተ ዓመት ነፃነት ኣብዚ በፂሕዎ ዘሎ ደውታ ክዕገት እዩ ኢልካ ዘይግመት እኳ እንተነበረ ሀዚ'ውን ኣድ ኣደ ግዱሳት ፀሓፍቲን ክየንትን ብዝገብርዎ ዓዕሪ ግና ኣለኹ እዩ ዝብል'የ እናበለ ይድህ ከምዘሎ ምርዳእ ይካኣል እዩ። እዙይ ከብለኒ ዝኻኣለ ብዙሓት ምኽንያታት እኳ እንተሃለዉ እንካብ እቲ ካብ ክልል ትግራይ ዝመሓላለፍ ፊነወ ቴሌቪዥን ክርዳእ ይካኣል እዩ። እቶም ሪፖርተራት ዝጥቀሙለን ቃላት ቃል ብቻል ካብ ኣምሓርኛ ዝተወሰዱ ምዃንን ትርዳእ። ኣብ እዋን ቃልሲ ከም እኒ እያሱ በርሀን ከም እኒ ሱራፌልን ከምኡውን ካልኦት ዘፍረዩ ውድብ ሎሚ መንግስቲ ኮይኑ ውሩያት ደረሰትን ክየንትን ናይ ቋንቋ ኪላታትን ከምዘየፍረዩ ዝገርም እዩ። እዙይ ክብል እንተሎኹ ግና ብውልቆም ይኹኑ ብማሕበር ተደራጅዮም ንትግርኛ ምዕባለ ፀፃርፃር ዝብሉ ከም ማሕበር ባህሊ ትግራይን ብውልቀ ድማ ከም ዶክተር ሰሎሞን ዕንቋይ ከም ኣብነት ዝጥቀሱ ዝኸኣሉ እዮም።

ናብ መበገሲ ኣርእስተይ ክምለስ እሞ ኣብዚ እዋን እዙይ ነነጢረን ብቋንቋ ትግርኛ ዝፃሓፉ መፃሕፍቲ ኣለዎ መበገሲኣንን መዕለቢኣንን ናብ ኣደ ገዕ ስለ ዘዘንብላ ግና ናይ መንበብቲ ሸውዓት ክይፃግታ ምጥንቃቕ ዘድሊ መሲሉ ይስማዓኒ።

ብናይ ዩኒቨርሲቲ መቐለ ተምሃሮ (ክፍሊ ትግርኛ) ታደሰ ተስፋይን ካልኦት መሓዞትን ከንብቦን ዝተጠቐማለይ መፃሕፍቲ ብዙሓት እኳ እንተነበሩ ካብዚኣን ክልተ ግና 'ምንኩሕኳሕ ዘይፍለያ ማዕዖን ማዕበል ፍርቂ ለይቲን እየን።

ምንኩሕኳሕ ዘይፍለፍ ማዕዖ ቅድም ኢላ ዝተፅሓፈት (ኣብ እዋን ቃልሲ)

ፀሓፊኣ ዘይፍለፍ ብወረ ወረ ግና እቶም ናይ ህዚ ጠቕላሊ ሚኒስትር ኣይተ መለስ ዜናዊ እቶም ዝባሃል፤ ኣይኮንኩን እነተ ኢሎም ባዕሎም መለሲ ይሃቡሉ፤ ብጠቕላላ ትሕዝቶ ናይታ መፅሓፍ ኣብ ኢትዮጵያ ዝነበረን ብፍላይ ከዓ ኣብ ትገራይ ዝነበረ ዝተሓንፈፀ ፊውዳላዊ ምምሕዳርን ናይ ህዝቢ ቅሬታን እያ እትገልፅ። ነዚ ናይ ህዝቢ ቅሬታ ከዓ እቲ ተምሃራይ ቅድመ ግንባር ኮይኑ ነቲ ዘስከሕክሕ ዝነበረ ፊውዳላዊ ምምሕዳር መሪሖ ካብ ከተማ ናብ ገጠር ወሲዖ ናብ ቃልሲ ከምዝቐየሮ እያ ብሓፂሩ እትዝንቱ፤ ኣፀሓሕፋኣ ብዘየሰልፉን ብምቁር ቃላትን ዝተሰነየት ስለዝኾነት ንኸተንብባ ዓዳሚት እያ።

ብፍላይ ኣብ ውሽጣ ዝርከቡ ሓድሓደ ቃላትን ዓረፍተ ነገራትን ቦኸሪ እዝነይ ስለዝኾኑ ከም መምሃሪ ገይረ ወሲደያ እያ። ክፍሊ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ከም ሓንቲ ናይ መምሃሪት (Text Book) ገይሩ እንተዝወሰዱ ንምዕባል ቛንቛ ትግርኛ ትጠቅም እያ ዝብል ርእይቶ ከቐምጥ ይፈቱ።

እታ ካልኣይቲ መፅሓፍ ማዕበል ፍርቂ ለይቲ ደራሲኣ ሃሴት ፍስሃ ፅቡቕ ናይ ትግርኛ ምልክት ከምዘለዎ ካብ እታ መፅሓፍ ክትርዳእ ትኸእል ኢኻ ይኹን ዳኣምበር ናይ ቃላት ድርድራን ምስቲ ታሪኽ ዘይኸዱ ዝተደጋገሙ ዓረፍተ ነገራትን ይበዝሓ እዩ። ንኣብነት ካብ ኣፅናፍ ናብ ኣፅናፍ ዝብል ብሂል ብተደጋጋሚ ተቐሚጡ ኣሎ። ከምኩኡ'ን ኣብቲ እዋን ኣቲይ ክፃሓፍ ይካኣል እዩ ኢልካ ዘይትግምቶ ደብዳቤ ምቕማጡ ቁሩብ ዝተጋነነ ፅሑፍ ኣምሲልዎ ኣሎ።

መበገሲ ታሪኽ ኣብ ኣኸሱምን ከባቢኣን ዝካየዱ ዝነበሩ ስርዓት ወያነ ኮይኑ እቲ ዝግበር ዝነበረ ምንቕስቓስ ዓብይ ሕልኸላኻትን ፈተንቲ እዋናትን ከምዘጋጠምዎ እዩ ዝገልፅ ይኹን ደኣምበር ዋላ እኳ ኣብ ልብ ወለድ ታሪኽ ዝተደረሸ እንተኾነ ሓድሓደ ታሪኽዊ ዝኾኑ መበገሲታት ክስሕት ኣይነበሮን።

ንኣብነት ኣብ ገፅ 31 እቲ መፅሓፍ ኣለም ፀሃይ ንተስፋይ ብ1970 ዓ ም ወርሒ ታሕሳስ ክትፅሕፈሉ እንተላ ህወሓት ዝብል ሸም ኢያ እትጥቀም ኣብ እቲ እዋን ግና ህወሓት እትፍለጦ ዝነበረ ብተሓህት እምበር ብህወሓት ኣይነበረን።

እቲ ደራሲ ክእለት ትግርኛኡ የዲስ ዘብል ኩይኑ ናይ ቃላት ድርድራ ገዲፉ ናብቲ ክፅሕፎ ዝደለ ታሪኽ ኣትዩ ከም እቲ ኣብ መወዳእታ ገፃት ኣትዩ ክእመን ዝኸእል ታሪኽ እንተዝፅሕፍ ይምረፅ፡ ከም ክኣፅናፍ እስከ ኣፅናፍ ዝብሉ ዝተደጋገሙ ቃላት ምስቲ ታሪኽ ዝኸዱ ኮይኖም ኣይረኽቡኩዎምን።

ብሓፊሽ ግና ኣብቲ መወዳእታ ዘሎ ታሪኽ ሰሓቢ ስለ ዝኾነ ክንቡብ ዝግበኦ መፅሓፍ እዩ ኢሉ ይኣምን።

እዚ ርእይቶ ካብ ሓደ ናይ ትግርኛ ክእለቱ ምጡን ካብ ዝኸነ ትገረዋይ ዝተውሃበ ስለ ዝኾነ ምናልባት ብቲ ዝዋሃብ ርእይቶ ዘይሰማማዕ እንተሃልዩ ናይ ምቕዋም መሰሉ ሕሉው እዩ።